

Razvnela se je borba o proračunskem načrtu predsednika Reagana

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Ronald Reagan, načelnik zveznega proračuna David Stockman in drugi visoki člani administracije so se končno odločili o tem, kateri programi zvezne vlade bodo ali ukinjeni ali prikrajšani. Predsednik si je postavil osrednji naloge, zmanjšati zvezni proračun letos kar za 41,4 milijarde dolarjev, moral pa se je tudi odločiti glede posameznih programov. Prihodnji teden bo Reagan predložil zveznemu kongresu točen seznam vseh sprememb v proračunu, ki ga je pripravila prejšnja Carterjeva administracija.

Prizadeti v Reaganovem načrtu so mnogi programi socialne podpore. Vsak program ima svoje zagovornike in ti so že ustanovili nekakšno koalicijsko, namen katere bo nasprotovati predsednikovim predlogom.

Glavni pobudnik te koalicije je predsednik unijske organizacije AFL-CIO Lane Kirkland, sodelujejo pa mnoge druge potrošniške ter socialno usmerjene ustanove, med njimi Ameriška katoliška konferenca, Liga volivk itn.

Voditelji koalicije sicer priznavajo, da želi večina Amerikancev zmanjševanje zveznega proračuna, trdijo pa, da ti Amerikanci nočejo biti prikrajšani glede tistih programov, ki jim neposredno ali posredno pomagajo. Koalicija bo s tem dejstvom računala in pri tem koordinirala kampanjo proti načrtu Reaganove vlade.

Dva jetnika pobegnila iz zapora v Franciji s pomočjo helikopterja

PARIZ, Fr. — Jetniki in pazniki francoskega zapora Fleury-Merogis, kakih 24 milj južno od Pariza, so bili nad vse presenečeni, ko je pristal na nogometnem igrišču sredi tekme nek helikopter. Dva jetnika sta se vsedla v helikopter, ki je takoj odletel.

Ker je bil pobeg tako učinkovito organiziran, pazniki na nogometnem igrišču pa niso bili oboroženi, ni bilo moč goče preprečiti pobega.

Kasneje so policisti ugotovili, da je bil helikopter ugrabljen, pilot pa prisiljen, sodelovati pri pobegu. Pilot je bil Claude Fourcade, priznan kot eden najboljših helikopterskih pilotov v Franciji. Dva oborožena moža, ki sta bila najela helikopter, sta Fourcadeu povedala, da sta bili njegova žena in 15-letna hčerka ugrabljeni. Trditev je bila izmišljena, a Fourcade tega ni vedel.

Pilot je pripeljal ugrabitelja in jetnika v bližino Pariza, kjer so ga izpustili. Fourcade se je takoj javil policistom in jim povedal, kaj se je zgodilo. Policisti menijo, da so vsi štirje zločinci že v inozemstvu.

Pred leti je bil Fourcade sodeloval pri snemanju filma "Breakout", v katerem je bil tudi uporabljen helikopter pri pobegu jetnikov iz zapora.

Novi grobovi

Mary Russ

V soboto, 28. feb., zvečer je po dolgi bolezn umrla 80 let stara Mary Russ s 784 E. 266 St., kjer je bivala zadnjih 19 let, preje bivajoč na 952 E. 70 St. skozi 40 let, samska, rojena v Clevelandu, hčerka Johna in Frances roj. Hocevar Russ (oba že pok.), sestra Rose Sterling ter pok. Johna, Anthonyja, Josepha in Frances, teta Millie Balukin, Roberta in Williama Sterling, Johna in Rudyja Russ ter Josephine LeBant, 6-krat prate-teta 4-krat pra-prateta, zaposlena pri Dill Manuf. Co. skozi 40 let, vse do svoje pokojitve 1. 1963, članica KSKJ št. 162. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. v sredo, 4. marca, ob 8.30 zjutraj, v cerkev sv. Viljema ob 9.30, nato na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo danes od 7. do 9. zvečer ter jutri, v torek, od 2. do 4. popoldne in od 7. do 9. zv.

Josephine Plavcan

Umrla je 73 let stara Josephine Plavcan s Mayfield Hts., rojena Verbic, vdova po pok. možu Josephu, mati Roberta J., Jamesa R. in J. Gilberta, 11-krat stara mati, sestra Rose (Mrs. Marcus) Polovic, Mary (Mrs. John) Seke-
ra, Joe-a, Franka in Edwarda. Pogreb bo iz pogrebnega zavoda DiCicco na 5975 Mayfield Rd. danes popoldne, v cerkev sv. Frančiška Asiškega na Mayfield Rd. ob 10.

Mary Pecek

Umrla je Mary Pecek rojena Rossman, vdova po pok. možu Williamu, mati Lucille Tomsick, 4-krat stara mati, 8-krat prastara mati, pra-prastara mati, sestra Antoinette Urbanick ter pok. Alice Yerak, Anthonyja in Josepha, polsestra Johna in Franka Rozmana. Pogreb bo iz Zak pogrebnega zavoda na 6016 St. Clair Ave. jutri, v torek, ob 9.30, v cerkev sv. Petra ob 10, nato na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo danes od 2. do 4. popoldne in od 7. do 9. zvečer.

Viktor Meyer je v članku iz Beograda objavil 19. januarja v časopisu Frankfurter Allgemeine Zeitung članek pod gornjim naslovom. Iz tega članka povzemamo besede, ki se v glavnem nanašajo nanj odnosno na Slovenijo.

Dolanc je, kot je bilo objavljeno v listu NIN, leta 1972 — ko je bil na najboljšem položaju v Titovi okolici — predložil osnutke pisma na vse partijske organizacije. In trikrat je Tito tekst zavrnil, češ da je premalo oster. V četrto ga je podpisal, seveda s pripombo, da to še vedno ni isto, kar bi on rad povedal.

Titovo pismo leta 1972 — po končanih čistkah na Hrvaškem, v Srbiji in Sloveniji — je pomenilo utrditev poostrenega kurza k partijskemu režimu namesto nameravanega socialističnega konstitucionalizma v zadnjih letih 1960. Na tisoče ljudi je izgubilo svoje položaje, spravilo partijo v absolutno vdanost Titu, ob-

Janez Pavel II. se pogovarjal s novinarji o raznih zadevah

RIM, It. — Papež Janez Pavel II. se je srečno vrnil v Vatikan s svojega 13-dnevnega obiska po Daljnem vzhodu. Obiskal je Filipinske otoke, otok Guam in Japonsko, na poti domov pa se je ustavil tudi v ZDA, v Anchorage, Aljaska.

Papeža je spremljalo veliko novinarjev, ki so potovali na istem letalu. Pred pristankom na rimskem letališču si je papež vzel nekaj časa za pogovor s temi novinarji. Odgovarjal je na njihova vprašanja.

Rekel je, da ga je močno pretresel obisk v mestih Hirošima in Nagasaki, uničenih od atomskih bomb v drugi svetovni vojni. Prestrašen sem bil vsled možnosti ponovitve te grozote, je dejal papež. Zato se bo še odločnejše prizadeval v prid splošne razorožitve v bodoče.

Na vprašanje, ali namerava nadaljevati s svojimi potovanji po raznih deželah sveta, je Janez Pavel II. odgovoril, da je pripravljen obiskati vsako državo, v kateri bo dobrodošel. Ali naj bi to pomenilo tudi obisk v Sovjetski zvezi, v Moskvi, je papež dejal, da je tudi to možno. Mislim pa, je dejal papež, da pogoji za skorajšen obisk v ZSSR ne obstojijo.

Imenoval je Moskvo kot "tretji Rim", središče pomembne veje krščanstva v obliki pravoslavne Cerkve. Drugi Rim je seveda Carigrad.

Janez Pavel II. je bil tudi vprašan, kaj misli o možnosti za obnovo vezi med Vatikanom in katoličani, ki živijo na Kitajskem. Po prevzemu oblasti l. 1949 je namreč nova kitajska komunistična vlada pretrgala vse odnose z Vatikanom, vsem katoliškim duhovnikom v državi pa prepovedala stike s sv. sedežem. Papež je rekel, da so morali kristjani na Japonskem živeti več kot 200 let v ilegali, kitajski kristjani pa

Zadnje vesti

• Milwaukee, Wis. — Poklicni gasilci v tem mestu so začeli štrajkati. Sodeluje okrog 1100 gasilcev. Gasilske ekipe v okoliških mestih pomagajo Milwaukeeju, guverner države Wisconsin pa je poslal v mesto več enot narodne garde.

• New York, N.Y. — Bivši vodilni član Castrovega režima na Kubi bo objavil knjigo, v kateri bo trdil, da je sam Fidel Castro sestrelil ameriško izvidniško letalo U-2 dne 27. oktobra 1962, sredi takratne "raketne" krize med ZDA in ZSSR. Castro je bil tisti, meni Carlos Franqui, ki je pritisnil na gumb, da je raketa SAM sovjetske izdelave odletela proti amerškemu letalu, ga zadela in sestrelila. Pilot Rudolf Anderson je bil pri tem ubit, njegovo truplo pa prepeljano v ZDA kmalu po tem incidentu. Franqui celo trdi, da so bili navzoči sovjetski častniki presenečeni in prestrašeni, ko je Castro sprožil raketo. V tistih letih je bil Franqui urednik vodilnega kubanskega komunističnega časopisa "Revolucion".

• Teheran, Iran. — Iranski verski voditelj ajatola Homeini je pozval člane delegacije Muslimanske konference, naj sodelujejo v borbi proti Iraku. Delegacija, ki predstavlja veliko večino muslimanskih držav, je prišla v Teheran v upanju, da bi pomagala doseči premirje med Irakom in Iranom.

VREME

Olačno in vetrovno danes z možnostjo naletavanja snega. Najvišja temperatura v dopoldanskem času okoli 35 F, v popoldanskem pa 29 F. Spremenljivo oblačno jutri, a nekaj hladnejše. Najvišja temperatura okoli 27 F.

živijo tako nekaj več kot 30 let.

Kitajska vlada je Vatikanu tudi odvzela pravico, imenovati škofo v tej državi.

Ali se je Dolanc res "omehčal"?

nem pa splavilo na površje prikimačaje in s tem doprineslo, da je vedno več važnih stvari obležalo mrtvih, čim starejši je Tito postajal.

Da se danes Dolanc hoče pokazati kot "mehkega", je zelo zanimivo. Ali hoče s tem Tita kritizirati? A sloves, do katerega se je tedaj Dolanc prikopal kot "močna roka", mu politično škoduje. Zanimivo je tudi, da je Dolanc te izjave podal pol leta po tistem, ko je v Jugoslaviji prevzelo oblast kolektivno vodstvo. Se pravi, z njim bo treba računati.

V razgovoru z NINom se ni izognil nobenemu vprašanju in je tako med drugim ostro napadel intelektualce, ki hočejo izdajati svojo revijo v svrhu svobodne izmenjave misli, kot "četnike" odn. "katoličane", čeprav je eden glavnih pobudnikov te revije srbski pisatelj Čosić, nekdanji partizan in celo politkomisar. Zato Dolanc ni čakal dolgo na odgovor. Čosićev sodela-

vec, nekdanji profesor sociologije Ljubomir Tadić, ki je bil te dni skupaj s šestimi kolegi odpuščen iz univerzitetne službe, je objavil odprto pismo, v katerem Dolanc sprahuje, kakšna "herojstva" in druge zasluge lahko dokaže iz časov druge svetovne vojne, da si upa na tak način druge postavljati pred sodišče. S tem je Tadić zadel eno najbolj občutljivih točk v Dolancovi karieri.

Medtem je za dogmatično linijo partije zaskrbljeni izvršni sekretar partije Dragošavac opozoril jugoslovanski tisk, naj ne piše preveč pozitivno o dogodkih na Poljskem, kajti tam so zelo delavne "antisocialistične sile". Tem v Jugoslaviji ne smemo pustiti do besede. Slovenski partijski šef Popit je verjetno obseden zaradi istih skrbi, a on vidi sovražnika samo v Cerkvi. V zahtevi slovenske katoliške Cerkve za "dialog" z režimom, vidi samo željo: doseči enakost oblasti. Slo-

KONGRES KOMUNISTIČNE PARTIJE ZSSR SE KONČUJE TA TEDEN; NOVO VODSTVO

MOSKVA, ZSSR. — 26. kongres v zgodovini sovjetske komunistične partije se bo končal ta teden. Kongrese imajo vsakih pet let. Zbranih je 5000 delegatov z vseh koncev in krajev ZSSR.

Uvodni referat generalnega sekretarja komunistične partije Leonida I. Brežnjeva so delegatje že soglasno odobrili. Pretekli teden so poslušali referate raznih drugih predstavnikov sovjetske družbe in voditeljev oz. zastopnikov komunističnih partij in revolucionarnih gibanj vseh kontinentov zemeljske oble.

Ker je navzočih na kongresu toliko delegacij iz tujine, organizatorjem ni preostalo dovolj časa, da bi vsi govorili na rednih zasedanjih. Zato so se morale nekatere tuje delegacije zadovoljiti z nastopi v drugih prostorih.

Zanimivost pri tem je bilo dejstvo, da je moral tako nastopiti tudi voditelj delegacije italijanske komunistične

Angleški misijonarji le zapustili Iran; Amerikanec še v ječi

TEHERAN, Iran. — Iranci so končno izpustili na svobodo tri angleške misijonarje in jim dovolili odhod iz države. Izpuščenji Angleži, ki so delovali v Iranu več let, so odleteli proti Atenam, nato pa se vrnili v Veliko Britanijo.

Svicaški veleposlanik Erik Lang, ki je igral posredovalno vlogo pri izpustitvi Angležev, je govoril o edinem Amerikancu, ki ga še zadržuje Iranci v priporu. Lang je rekel, da še ni mogel obiskati 34-letnega Zia Nassryja, ki je v zaporu od marca lani. Iranci trdijo, da niso končali s svojo preiskavo o Nassryju.

partije. Italijanski komunisti namreč kritizirajo ZSSR zaradi vkorakanja v Afganistan, prav tako zaradi sovjetskega pritiska na Poljsko. To je hotel povedati na kongresu italijanski delegat. Sovjetski organizatorji so mu pa prepovedali nastop.

Nikolaj A. Tihonov, predsednik sovjetske vlade, je pozval sovjetske državljane, naj delajo intenzivnejše in naj povečujejo storilnost svojega dela. Na ta način bodo v ZSSR prebrili vse naloge in prišli do boljšega življenjskega standarda, je trdil Tihonov.

Danes ali jutri bodo delegatje najbrž izvolili oz. potrdili novo vodstvo komunistične partije za naslednjih 5 let. Ni dvoma, da bosta obdržala svoj položaj Brežnev in Tihonov, tudi drugih večjih sprememb menda ne bo. Pomajevanje vodstva bo prišlo predvsem v povečanju števila članov centralnega komiteja, menijo analitiki sovjetskih političnih razmer.

Ropar newyorške banke komaj 9-letni deček; v roki držal "revolver"

NEW YORK, N.Y. — Barbara Grecky, uslužbenka v podružnici New York Bank for Savings, je bila nad vse presenečena, ko se je pojavil pred njeno pisarno mizo mlad fant, ki je bil star komaj 9 let. Gdč. Grecky je vprašal, ali je tu banka? Odgovorila je, da je banka v drugi sobi. Gdč. Grecky se ukvarja le s pisarniškim delom.

Iz svojega žepa je fant potegnil "revolver", uslužbenki ukazal, naj ostane mirna na svojem mestu, sam pa je odkorakal k drugi uslužbenki, Yvonne Patterson. Pokazal ji je revolver in zahteval ves denar, ki ga je imela v predalu. Dobil je 118 dolarjev, v petdolarskih bankovcih.

Ko je zapustil banko, so fanta začeli zasledovati, a brez uspeha. Izginil je brez sledu med odraslimi na cesti. Usluženka Patterson je bila preveč razburjena nad nenavadnim dogodkom, da bi govorila z novinarji in pojasnila zadevo.

Po dveh dneh pa se je oglasil v uradu FBI odvetnik: Mel A. Sachs, ki je povedal, da se hoče mlad ropar predati. Fant je menda povedal svojim staršem, kaj je storil, le-ti pa so poklicali Sachs.

Fantovega imena niso objavili, vendar je visok 4 in pol čevljev in tehta 90 funtov. Njegov "revolver" je bil igrača.

Če se niste naročnik
Ameriške Domovine,
postanite še danes!

S. S.

Iz Clevelanda in okolice

Pustni torek in Pepelnica — Jutri je pustni torek, sredi pa Pepelnica, ko se začne 40-dnevni post kot priprava na Veliko noč.

Zanimivo predavanje — Predavanje o lepoti slovenskega jezika, ki ga je imel pretekli petek zvečer na Gwinn Estate v Bratenahlu slovenski pisatelj Mirko Javornik, je lepo uspelo. Zbranih je bilo okoli 50 ljudi, tako, da so morali nekateri sedeti kar v hodniku pred sobo, v kateri je govoril g. Javornik. Ob priliki bomo govor objavili v AD.

Lepo popoldne — Včeraj popoldne je ga. Cecilia Valenčič-Dolgan nastopila s svojim koncertom v SDD na Recher Ave. Dvorana je bila dobesedno zasedena, ga. Dolgan pa v dobrem glasu, posebno v drugem delu svojega programa. Med drugimi, smo opazili tudi prof. Edija Gobetza, ki je nekaterim osebam izročil izvode svojega novega dela, knjige o Slovencih.

LILIJJA ima sestanek — Dramatsko društvo Lilija ima svoj mesečni sestanek v ponedeljek, 2. marca, ob 8. zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave.

Šop ključev se izgubil — Pretekli petek, med 4. in 5. uro popoldne se je izgubil šop ključev na vogalu E. 63 St. in Carl Ave. Ako jih je kdo našel, prosimo, naj pokliče našo pisarno na 431-0623 ali pa ključ prinese k nam. Oseba, ki jih je izgubila, jih nujno potrebuje. Nudi tudi nagrado najditelju.

Seji — Dr. sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ ima sejo v sredo, 4. marca, ob 1.30 popoldne v društveni sobi svetovidskega avditorija. Po seji zabava.

Podružnica št. 14 SZZ ima sejo jutri, v torek, ob 7. zvečer v SDD na Recher Ave. V sredo, 4. marca, na Pepelnici, bo ob 8.30 zjutraj v cerkvi sv. Kristine sv. maša za vse žive in mrtve članice Podružnice št. 14 SZZ.

Na kosilo vabijo — Zveza oltarnih društev v Clevelandu vabi na kosilo, ki bo v nedeljo, 8. marca, v avditoriju pri Sv. Vidu. Servirale bodo od 11.30 do 2. popoldne. Dobiček bo v pomoč verskega mesečnika AVE MARIA. Navzoč bo tudi urednik Ave Marije, p. Fortunat, in boste ob tej priliki lahko poravnali naročnino. (Op. ur.: Danes objavljamo zanimiv članek p. Fortunata na 2. strani.)

Občni zbor — Redni letni zbor korporacije Baragov dom bo v soboto, 4. aprila 1981, ob osmih zvečer v Baragovem domu na St. Clairju v Clevelandu, Ohio.

Tiskovnemu skladu — Rev. Joseph Snoj, Etiwand, Kalif. je daroval \$12 v tiskovni sklad Ameriške Domovine.

Ga. Victoria Bergles (E. 71 St.) je prav tako darovala \$12 našemu slovenskemu listu. Obema darovalcema naša iskrena hvala!

6117 ST. CLAIR AVE. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Owner, Publisher
Dr. Rudolph M. Susel — EditorPublished Mon., Wed., Fri., except holidays and 1st 2 weeks
in July

NAROCNINA:

Združene države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece

Kanada in dežele izven Združenih držav:

\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece

Petkova izdaja: \$10.00 na leto; Kanada in dežele izven

Združenih držav: \$15.00 na leto.

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for three months

Fridays only: \$10 per year—Canada and Foreign: \$15 a year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

88

No. 26 Monday, March 2, 1981

Rešite slovenski Lemont!

LEMONT, Ill. — Ze nekaj časa precej beremo in slišimo o Lemontu in o kulturnem centru, ki naj se tam upošteva. Med tem časom me nihče ni vprašal, kaj mislimo o tem v Lemontu. Več let že poslušam spodbude ali očitke — ne vem, kako bi jih imenoval: "Storite nekaj za slovensko mladino!"

O pisanju o kulturnem središču so bili tudi omenjeni naši zaslužni patri, posebno p. Kazimir Zakrajšek in p. Odilo Hanjšek. Z obema sem sodeloval in pokojni p. Kazimir mi je nekaj dni pred svojo smrtjo napisal zahvalno pismo za jubilejno (zlati jubilej) številko Ave Maria. P. Odilu sem olajšal čas njegove napredujoče bolezni s tem, da sem popravljal njegove članke in jih objavil. Takrat ni več mogel pisati in sestavljati spisov za objavo. Dejal pa mi je: "Ako ne objavite, ste mi vzeli vse." Hvalen sem bil Bogu, da sem mu lahko ustregel.

Ne strinjam se pa z onimi, ki mislijo, da bi bilo danes drugače, ako bi imeli še p. Kazimirja in p. Odila. Veliki ljudje spadajo v svoj čas, današnji časi so pa drugačni in prinašajo nove naloge. Poleg tega mi pa obujanje spominov oživlja tudi težave, ki jih je imel p. Kazimir. Nikoli nisem govoril in nerad mislim na dejstvo, da se je velika skupina Slovencev obrnila od njega in zapustila slovensko faro.

Prvi, ki je sprožil misel o slovenskem središču v Lemontu, je bil pokojni župnik Anton Merkun. Njegove misli so mi pomagale pri mojem delu. V AD je bilo tudi razmišljanje o nastanku sedanjega dela za kulturno središče. To razmišljanje pa ni točno. Še preden je bila napisana kaka beseda o tem kulturnem središču, smo se o tem mnogo razgovarjali in iskali načinov, kako začeti delo.

Pri prvih razgovorih, ko še ni bilo nobenega sestanka in še nismo vedeli, kdaj in ali se bo kak sestanek sklical, sem bil navzoč. Velikokrat sva govorila z dr. Lojzeto Arkom sama. In brez njega se to delo ne bi začelo. In tudi ko je on začel prve korake v to smer, še ni bila natiskana nobena misel o tem središču. Toliko v pojasnilo. Ako je kdo predhodnik sedanjega dela za to središče, je pokojni župnik Anton Merkun, a tudi njegove misli niso bile več vplivne, ko se je sedanje delo sprožilo.

Kaj je pa sprožilo to delo? V podrobnosti se ne bom spuščal, ker čas ni dozorel, da bi govoril o raznih naporih onih, ki se v naši okolici dejansko trudijo za ohranjanje slovenskih kulturnih prireditelj in slovenske šole za otroke. Podpiral sem vedno njihovo delo, ne le z besedami, marveč na različne načine.

To je odprlo pot v Lemont raznim slovenskim verskim in kulturnim prireditvam; to je tudi napolnilo našo cerkevco Marije Pomagaj s slovenskimi družinami ob raznih prilikah, osebnih jubilejih, posebno pa med šmarnicami ob nedeljah v mesecu maju in pa pri novembrski spominski pobožnosti za našimi pokojniki.

V Lemontu smo tudi nudili možnost za slovenska zborovanja (npr. SAVA!), nudil sem možnost za predavanja med obnovo po drugem vatikanskem koncilu in tudi kak posamezni sestanek sem sam sklical, da smo se Slovenci pogovorili o perečih vprašanjih. Kdor je bil dobre volje, je lahko vedel, da so v Lemontu katoliški Slovenci vedno dobrodošli. Koliko prireditelj pa so imeli učenci in učence slovenskih šol (čikaška in jolietška), se niti ne spominjam.

Ustregel sem tudi onim materam, ki so želele opraviti slovenske duhovne vaje, a jih ne bi zhnogle, ako otrok ne bi vzele s seboj v Lemont. Zato so se mi zdele zelo neprimerne spodbude: Naredite vendar nekaj v Lemontu za našo slovensko mladino. Radi bi naredili več kot naredimo, a od staršev je odvisno, ali pripeljejo svoje otroke k slovenskim prireditvam in pobožnostim v Lemont.

Naj tukaj še nekaj povem. V zadnjih časih Slovenci iz domovine obiskujejo svoje sorodnike v Ameriki, tudi v naši okolici. In večkrat se je zgodilo, da sem srečal na naših romarskih prostorih te obiskovalce s svojimi sorodniki, ki so vedeli, kje je slovenski Lemont, in so bili veseli, da sem pojasnil, kaj Lemont pomeni za nas, ker sami niso vedeli dosti povedati. Razni vplivi po marsikoga oddaljili od Cerkev, a pozabili niso, da imamo Slovenci ameriške Brezje. In te so bolj slovenske kot so bile takrat, ko sem jaz prišel v Lemont.

Tudi name je bil pritisk, da bi vpeljal v Ave Marijo angleščino. Razlogi za to so se zdeli precej močni, a uvidel sem, da mi z angleškimi publikacijami ne moremo

tekmovali. Poleg tega sem bil pa tudi vedno prepričan, da moramo biti Slovenci ukoreninjeni v zdravo slovensko ameriško tradicijo, ki je zelo bogata. Ako smo se za silo naučili angleško, ni potrebno, da pozabimo ali porinemo v ozadje slovenščino.

Z jezikom izražamo svoj duhovni svet, ki ga moramo vedno bogatiti, sicer se oddaljimo od svoje narave in postanemo sebi tuji in v notranjosti razdvojeni. To ni moje mnenje, pred tem so nas že pred desetletji svarili strokovnjaki v poznanju človekove notranjosti in osebnosti.

Vedno sem bil prepričan, da moramo skrbeti za duhovno zdravje, ker brez njega propada tudi telesno zdravje. Ne smemo pozabiti, da je človek enota in proti temu dejstvu se ne smemo pregrešiti. Ako se pa, si ustvarjamo probleme, iz katerih navadno ni lahkih izhodov.

Kot Slovenci moramo biti povezani s svojo rojstno domovino. Prišel sem pa na podlagi izkustev, ki so mi jih nudili mnogi, ki so obiskovali domovino, da je bolj važna duhovna povezanost kot pa fizična ali zunanja. V domovini vlada sama gotova mera verske svobode in je dvomljivo, v kaki meri je Cerkev ločena od države.

Naj dajejo kakršnekoli razlage in praktične primere, dejstvo je, da si tam Cerkev ni priborila popolne svobode, kakršno uživamo v ZDA. Zato so naše naloge in odgovornosti tu širše in globlje. Zato sem odvisen od Cerkev v domovini samo v slovenskih prevodih cerkvenih listin. In moram reči, da so ti prevodi zelo dobri in najvažnejše cerkvene listine so opremljene z opombami in kazali.

Oblike in področja nalog katoličanov so pa tu drugačne kot v Sloveniji. Mi se moramo naslanjati na predhodnike, ki so nam na praktične načine pokazali, kako ohranjati slovensko katoliško duhovnost in kako z njo oplojevati in bogatiti svoje delo v korist tukajšnje družbe in posameznikov. To ne pomeni, da hočemo ohranjevati, kar več ne spada v naš čas.

Oblike in načini dela naših slovenskih predhodnikov (slovenskih misijonarjev) so izvirali iz verskih in duhovnih narodnih vrednot, ki ostanejo vedno iste in so tudi v Ameriki ohranile značilnosti slovenske duhovnosti in vernosti. To je v notranji povezanosti z vsem, kar razumemo pod slovensko ameriško dediščino in našo ukoreninjenost v tradicijo.

Mislim, da je vse to važno, kadar govorimo in delamo za slovensko kulturno središče. Ne vem, koliko jih je, ki si pod tem središčem jasno predstavljajo, kaj naj bi bilo. Vzor za to nam dajejo druge ameriške narodnosti; tu v čikaški okolici pa predvsem Poljaki in Litvinci. Pod kulturnim središčem razumemo tečaj slovenskega jezika, slovensko gledališče, čeprav v skromnem obsegu, slovensko knjižnico, slovenski arhiv, slovensko čitalnico, slovenski muzej.

Vse to imam pred očmi že desetletja in sem si v skromnem obsegu (a uporabljivem) to ustvaril kot urednik Ave Maria. To je delo, ki ga je treba vedno spopolnjevati in uporabljati, sicer postane vse zbrano gradivo neuporabno. Slovensko kulturno središče zahteva ljudi, ki imajo za vse to smisel in pripravljenost za sodelovanje. Ako tega ni, bomo ustvarili prostor za kram-

ljanje ali družabnost. Tudi to je potrebno, a to ni slovensko kulturno središče.

Prav je, da o tem razmišljamo in v tej smeri delamo, zakaj to delo je važno in potrebno. Kot urednik Ave Maria sem moral in moram za vse to delati in sodelovati z onimi, ki spopolnjujejo slovenske knjižnice in arhive tukaj in v domovini. Tako sem lahko doprinesel z gradivom svoj delež za nekatere zgodovinske spise o slovenski Ameriki in slovenskih Ame-

Beseda iz naroda...

Iz newyorške prosvete

Uvodna opomba:

Praznovali smo 10 let prosvetnih ur. Župniku p. Robertu, Kregarju in Klesinu se zahvaljujem za lepe besede pohvale, ki so bile izrečene proti moji volji in izraženi želji. Zato jih ne bom ponavljal. Naj ostanejo v New Yorku! Mislim, da je skrb za ure moja narodna dolžnost. Na uri sem povedal, da mi vse odobravanje in ploskanje ne daje tistega zadoščenja, kakor mi ga daje dejstvo, da nastopajo na urah že taki, ki jih še ni bilo na svetu, ko smo z urami začeli. Še v poznih letih se bodo spominjali teh nastopov in slovenske cerkve na Osmi.

Spored:

Začeli smo z mladino.

Andrej in Inge Zupančič sta zapela pesem "Lan" sem ji kupil..." Bila sta maskirana in svojo vlogo sta odlično izvedla. Izredno dober je bil "brkati" Andrejček. Fant ima igralski talent! Še se spominjam, kako se je pred leti priplazil po ritki iz srede dvorane prav pod oder in z odprtimi očmi občudoval Čekutove igralce iz Kanade.

Morda se je takrat zbudila v njem igralska žilica. Nato je zapela samo Inge pesem "Kot ptičica sem pevala..." in za njo mama obeh, Marinka, "Dekliško tožbo". Njen mili glas in prisrčno prednašanje vedno razvnameta poslušalce.

Joško Klesin je deklamiral pesem "Lepo Gorenjsko" in sestra Helenca "Moja Slovenija". Oba sta bila razločna in dovolj glasna. Zdi se mi, da sta z vsakim nastopom bolj korajžna in boljša.

Marko in Sandi Burger sta deklamirala pesem "Naša maskarada" in nato sodelovala v skupnem nastopu mladine. Delakovi, Feiferjevi, Klesinovi in Stalzerjevi otroci so zapeli pesem "Pust, Pust" in rajali. Kakor vselej, so jih tudi tokrat nagradili poslušalci z burnim ploskanjem.

Daljši predavanje o pomenu prosvetnih ur za našo faro in slovensko skupnost v Ameriki je imel Simon Kregar. Citiram:

"Danes je naš praznik, desetletnica slovenskih prosvetnih ur pri Sv. Cirilu v New Yorku. V našem času so bile in so prosvetne ure ena izmed oblikovalk slovenske etnične Amerike in isti vrsti s šolami. Slovenskim gledališčem v Torontu, s Korotanom, Slovenskim radijskim klubom v Chicagu ali z Odborom slovenske dediščine v Washingtonu. Edinstvena misel povezuje slovensko bogo služje z družabnostjo in slovensko prosveto upošteva

tradicijo naše Amerike, to je zbiranje rojakov ob cerkvi, in prav tako sodobne stvarnosti, izobrazbo in razdalje.

Tako so prosvetne ure pomagale naši cerkvi, mladim rodovom so uglasile posluh za slovenščino, nam pa utrdile in ohranile znanje jezika.

P. Fortunat OFM

Prosvetne ure so pomagale, da so bile v tem delu naše dežele spočete pomembne zamisli in tudi uresničene. Naša skupnost je imela v gosteh pevce, plesalce, igralce in predavatelje iz mnogih delov naše dežele in iz Kanade, Ljubljane, Kproškega in Slovenskega Primorja in članke Slovenske filharmonije... Po tej poti je postala cerkev sv. Cirila del naše zemlje, ne le naše poslaništvo v svetu, vse več: naša resnična Slovenija v svetu, resničen del domovine pri ohranjanju starih in ustvarjanju novih vrednot, pa čeprav cvet na vršičku, pa vendar cvet."

Nato je recitiral najlepše, kar so o slovenski zemlji napisali Vodnik, Prešeren, Gregorčič, Murn, Zupančič, Eller, Gruđen, Klopčič, Destovnik, Balantič, kaj je napisal o Ameriki — naši drugi domovini — Carl Sandburg, in zaključil: "In danes spet, na desetletnico naših ur, se oglasila v kamrici našega srca dediščina in vabi k zemlji kot vonj po sveži košnji in veter od ravnin. Slovenska beseda nam je namreč:

Blažen trenutek, botra ob zibelki, cvetje v jeseni, slovo ob slovesu, uteha v žalosti, utrinek v teminah, glas v molčanju, barva v črno-belem, severnica za stalnost, varen pristan, sreča v nesreči, tolika lepota v času tolikih brezobličnosti, mir v nemiru, blažena večnost..."

Njemu je sledila Helka Puc, ki je iz pretresljive Zupančičeve himne slovenskih izseljencev citirala del, ki se začne:

"O rodni dom, o hiše očetove streha ti!" in konča: "Iskale, našle so: ne doma, vse več: domovino..."

Helka ima čisto izgovarjavo, prijeten deklinski glas in v svoje recitiranje izlije vso svojo dušo.

Zaključil pa je prvi del sporeda z deklamacijo o putu Bernard Puc.

Med odmorom smo zvedeli, da sta se zahvalila za božične pozdrave škofa Jenko in Lenič in kaj je pisala Kati Pavlič, naša zvesta članica, o urah nekaj mesecev pred svojo smrtjo.

Zahvalili smo se Ligi slovenskih Amerikancev, ki je prevzela naše vse stroške za hrano in pijačo, tako da je bilo vse zastonj, ter Juditi

Prelog za izredno okusen go- laž. Na vsaki mizi je bila polgala steklenica dobrega kalifornijskega vina.

Ko sem v AD vabil ljudi na prosvetno uro, sem zapisal: Pridite vsi! Ne bo vam žal! In če vam bo žal, vam bom povrnil iz svojega žepa vse, kar boste na uri zapravili.

Noben se ni oglasil, noben ni zahteval denarja nazaj! Nasprotno, nabrali smo \$106 za naše za naše žive in umrle člane.

V drugem delu je zapela gospa Nanut, mati dirigenta ljubljanske filharmonije Gregorčičeve "Pogled v nedolžno oko". Pela je z močnim glasom in mladostnim navdušenjem. Kako ne? Saj poje, odkar je na svetu!

Njej je sledil njen vnuk Yves, ki je precej boječe zapel pesem o Cigančku. Včasih je bil bolj korajžen.

Janez Babnik — knjigovodja po poklicu — nam je za šalo povedal, koliko smo v 10 letih pojedli in popili. Nato je nastopil Karl Klesin s svojim vsakoletnim kompletom. Seveda se je najprej lotil mene in moje 87 let "mlade" ljubice H. Kapla. Nevoščljivost! Bral je, kaj sem o njej napisal ob koncertu ljubljanskih filharmonikarjev, zadnjič videl pa, kako sva skupaj prišla na Osmo in skupaj odšla. Karl je ali ljubosumen ali pa nevoščljiv! Osmešil je sodobno mladino, župana in newyorške ceste. Okrcal je župnika, da preveč štedi, ljudi v cerkvi pa zebe, Jožeta Vodlana, ki se mu je rodila tretja punčka, češ da Amerika potrebuje vojske. Kakor se mi zdi, Klesin nič ne ve o "ERA"! Slabo zanj, če to zve žena! Spravil se je tudi na Kregarja, ker ga je zadnjič pohvalil in mu svetoval, da vpraša prej ženo, predno kaj takega napiše.

Hvala vsem za vse! Med uro smo se tudi spomnili 11 naših rednih članov, ki so umrli v zadnjih desetih letih.

Za smeh

Moj prijatelj Brooklynski Jože mi je že pred tedni poslal naslednjem pesem, s prošnjo, da jo na februarški uri preberem. Objavljam jo zato, da ne bo kdo mislil, da pišem o sebi samo dobre stvari.

OB DESELETNICI

Ko Kalan navije uro in želi nam dober dan, vse utihne...

To je laž!
Po dvorani se čeblyajo
in otroci se reglajo...
To je res!

Mirno čaka mož Kalan,
tihu gleda po dvorani,
vse utihne...

To je laž!
Se stojijo, še čeblyajo,
reda, molka ne poznajo.
To je res!

Zadoni skoz mikrofone
glas močan, da vse je strah.
Bil je ribniški možak,
ki jezike je ustavil
in ljudi za mize spravil...
To je res, res, res!

Mladi Burger naj živi,
discipline nas uči!
Ti, Kalan, pa pojdi v kot,
saj si nam že dolg' na pot'.

Prihodnjo uro bodo naši gosti člani Slovenskega gledališča iz Toronta, ki jih vodi g. V. Čekuta.

Dr. Z. Kalan

Podpirajte slovenske
trgovce!

Niso brez sadov!

CLEVELAND, O. — V nedeljo, 22. februarja, je Slovenska šola pri Sv. Vidu prostregla z zelo okusnim kosilom, ki se ga je udeležilo preko 700 obiskovalcev. Kljub nevšečnemu čakanju v vrsti, ki se ne da nikakor odpraviti, jih je prišlo še in še.

To je bilo upravičeno prazniznanje učiteljstvu, prav tako družinam, ki v svoji skupnosti gojijo med seboj slovenski jezik. Kljubujejo dejstvu, da takoj, ko svoje družinsko bivališče zapustijo, pridejo v angleško govoreče okolje, bodisi, da obiskujejo šole, na delovnem mestu v tovarni ali v drugih službah.

Naše slovenske šole navadno podcenjujemo, češ, saj niso pravih sadov ne rodijo, ali pa, saj otroci sicer splošno govorijo v jeziku, ki v tej deželi predstavlja domovinski jezik. Kakor v mnogih drugih primerih, so tudi v tem pogledu naše sodbje precej neupravičene.

Kdor se je v nedeljo, 22. februarja, ob pol enajstih ur deležil sv. maše pri Sv. Vidu, je mogel občudovati res lep slovensko petje mladih učencev Slovenske šole. Težko je verjeti, da bi mogli skupaj spraviti toliko mladih deklet in fantov za komentatorje in lektorje pri slovenskih misijah, če ne bi izšli iz teh šol, kamor so jih starši vozili vsak teden z velikim žrtvovanjem. To so storili, namreč, da bi doma morda malo "polenarili" ali kaj koristnega za dom opravili.

Obstoj slovenskih šol je velik dejavnik, da tudi v tujini ohranjujemo svojo slovensko narodno samobitnost, s katero se moremo upravičeno vraščati v to deželo in ljudsko družbo oplemeniti tudi z našimi slovenskimi prinosi.

J. O-k

Naročniki pišejo

Cleveland, O. — Tukaj pošiljam naročnino za vaš list in \$2 za dar časopisu.

Mary Winter

Painesville, O. — Sporočena uprava! Hvala vam za pismo, da mi pošljete naročnino za list. Naročnino obnovim za eno leto, ker ne želim opustiti. Pošiljam vam denarno nakaznico, kar je več, naj bo za tiskovni sklad. Z najlepšimi pozdravi pozdravljam vse uslužbence pri listu.

Matevž Založnik

Etiwanda, Kal. — Sporočeni g. urednik! Pošiljam vam ček za \$40 kot naročnino za Ameriško Domovino, prisrčno željo, da bi še dolgo izhajala in pomagala slovenskemu življu ohraniti narodni poreklo in zvestobo katoliški Cerkvi.

Zahvaljujem se prisrčno vsem, ki so molili za mojim ozdravljenjem potem, ko sem bral dopis o moji bolezni vašem listu. Hvala Bogu, sem na nogah in v dušnem pastirstvu! Pozdrav in Bog vami!

Rev. Jože Snoj

Cleveland, O. — Cenim vaše uredništvo! Pošiljam vam naročnino za celo leto, kar je več, naj bo za podporo listu. Želim vam mnogo naročnikov.

Mary Lunka

Večkrat mislim na Franca Jeraša

DAVENPORT, Wash. — Ko sem bral v Ameriški Domovini o smrti župnika Jeraša, se mi je zbudilo nekaj živih in veselih spominov na bivšega župnika iz Krke.

Spoznal sem ga v Ljubljani med zadnjo vojno. Ko sem leta 1942, v juniju, umaknil iz Sentjurja pri Grosupljem v Ljubljano, ker so mi partizani ukazali, da se smem gibati samo na ozemlju sentjurske fare, sem v Ljubljani našel zatočišče pri frančiškanih.

"Začasno" se je začelo spreminjati v "stalno", dokler pač ne bo možen povratek v mariborsko škofijo. Sobica in vsa hrana: 100 lir na mesec. Z Viktorjem Breznikarjem sva mirno preživljala tista leta pri frančiškanih, ki so nama bili dobri. Stanovala sva v njihovem poslopju za svoje študente — bogoslovce in nekaj patrov, ki je bilo znano pod imenom Seraphicum.

Maševala sva v cerkvi. Jedla pa sva v precej dolgi, a ozki obednici blizu porte — velika, skoro popolnoma steklena vrata z motnimi steklenimi vložki —, ki je bila meja med klavzuro (ženske niso smele prestopiti te meje) in "svetom". Stražar vrat v porti je bil vratar Alkantara, frančiškanski brat, srednjih let, zgovoren, potrpečljiv in ustrežljiv.

Reden vstop v klavzuro je bil skozi vrata v porti, in tako sem moral vsakikrat, kadar sem želel se premakniti iz "sveta" v klavzuro, pozvoniti pri vratih. Alkantara je odprl majhno okence; ker me je poznal, me ni nič spraševal, s kom bi rad govoril; z neko avtomatično napravo je odprl vrata v porti. Tako seveda tudi vsi ostali, razen patrov, ki so si lahko sami odprli vrata s svojim ključem.

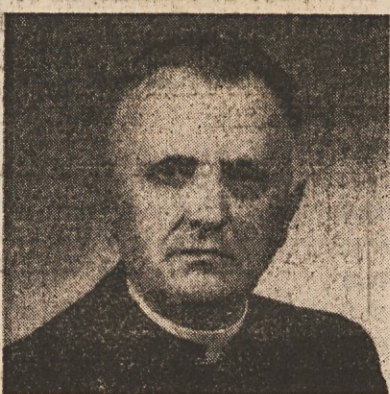
Omenjena obednica je bila v mejah klavzure. In v tej obednici sem se seznanil z župnikom Jerašom. Bili so vojni časi in frančiškani so redno hranili v tisti obednici nekaj stalnih abonementov. Obred in večerja ob določeni uri. Kje sem zajtrkoval, se točno ne spominjam; ali v tej obednici ali pa v veliki obednici za frančiškansko družino.

Včasih smo jedli z vso frančiškansko družino v veliki obednici; npr. provincialov in gvardianov god, veliki prazniki. Tudi se ne spominjam, kdo je prinašal hrano v to majhno obednico.

Hrana je bila zadostna, seveda je radi vojnih časov bila precej enolična. Med italijansko okupacijo sta prevladovala riž in makaroni. V poletju 1942 in 1943 smo skoraj dnevno jedli radič, ki je dobro uspeval na frančiškanskem vrtu.

Ko so se začele ustanavljati Vaške stráže, se je hrana pri frančiškanih zboljšala in postala bolj pestra, ker je pater Odilo, sedaj že rajni, postal "minister" za prehrano pri frančiškanih in on je vedel, kako vzpostaviti stike z dobrimi ljudmi na podeželju.

Abonentje pri tisti dolgi mizi so sestavljali precej pestro skupino. Na častnem mestu je bil dekan Loyšin, begunec-župnik iz Radeč pri Zidanem mostu. Na njegovi desni je bil doktor Pica, italijanski duhovnik, fašist, doma iz Neaplja, profesor za italijansko, srednjih let, zgovoren, a se ni mogel udeleževati pogovorov, ker ni obvladal slovenščine; in ostali člani omizja niso popolnoma obvladali italijansko. Poleg njega Janez Zupančič, begunec, župnik iz Skočjana pri Turjaku.

Rev. France Jeraša

Poleg njega jaz, kaplan-begunec iz Stajerske. Poleg mene mlajši fant — niti njegovega imena se ne spominjam. Na Lovšinovi levi pa neki starejši begunec, župnik iz Gorenjske, zelo miren in vljuden. Poleg njega Franc Jeraša, begunec-župnik iz Krke. Poleg njega Viktor Breznikar, begunec-kaplan iz Stajerske.

Poleg njega Joško Solar, domobranski kurat; kadar je pač bil v Ljubljani. Poleg njega Vlado Valenčak, brat patra Marijana, ki je seveda vedno živel pri frančiškanih in je pomagal v zakristiji fratr Petru. Mogoče še kdo, ali na levi ali na desni, pa se točno ne spominjam.

Seveda pri mizi nismo molčali. Bilo je dovolj snovi za razgovore in debate in ugibanja in napovedi. Profesor Dolinar nas je zjutraj v zakristiji obveščal o razvojih na svetovnih frontah po poročilih londonske radijske postaje. In dogodki na Dolenjskem, Notranjskem, Gorenjskem. Seveda dogodki v Ljubljani. Malo smo slišali o Stajerski.

Dokler je bil dr. Pica med nami, smo se čutili vezane, ker le nismo točno vedeli, kako je bilo z njegovim znanjem slovenščine. Zavora naša sprostosti je bil tudi Vlado Valenčak, o katerem smo vedeli, da je bil partizansko usmerjen in naklonjen komunizmu; in sila te zavore je rastla radi zaostrovanja delitve med partizane in protipartizane.

V ponedeljek po eni tistih velikonočnih nedelj pri frančiškanih med vojno, nas je Jeraša presenetil z vprašanjem: Kdo izmed vas, ki molite brevir, ve, kolikokrat smo večeraj, na velikonočno nedeljo, izgovorili besedo aleluja? Vedeli smo, da velikokrat; a nobeden ni vedel točnega števila.

On je vedel točno število, ker je prejšnji dan notiral, kolikokrat je izgovoril alelujo pri branju matutina, laudes, prime, terce, sekste, none, vesper in kompletirja. To so bila splošno rabljena imena za posamezne dele brevirja, ki je bil v latinščini, in je bilo treba vse besede izgovarjati. Po seštevanju je Jeraša vedel, da je pri recitaciji brevirja tisto velikonočno nedeljo izgovoril besedo aleluja nad stokrat. Zopet, točnega števila se ne spominjam.

Sedaj pa glavna točka tega članka. Sotrk med Jerašom in Zupančičem pri obedu, in zakaj je zagrmelo. Pravzaprav to ni bil spor, ker Jeraša ni vzrojl. Jeraša je sprožil izbruh.

Jeraša in Zupančič sta bila različne narave, pravo nasprotje. Jeraša: pazil je na svojo zunanost (obleka, čevlji, obraz); vedno dobre volje; rad se je smejal; a njegov smeh je bil nežen; miren; rad je govoril, a njegov besedni zaklad je bil "nežen"; bil je poznan pod hudomušno oznako "Nežni Jeraša"; bil je šaljiv in je rad koga

nežno ščipnil ali zbodel z jezikom, a brez namena, da bi žalil.

Zupančič: v starih časih bi ga označil kot kmetavzarja; bil je jezljiv, naglo je vzkipe; ni bil preveč zgovoren; rad je kritiziral tiste nad njim, ni pa rad videl, da bi ga kritizirali tisti pod njim; njegov besedni zaklad ni bil "nežen" in pogosto je rabil za izražanje svojih čustev besedo "prekvat"; a bil je dober človek.

Povod za sotrk v obednici je bil sledeči dogodek. Tudi med vojno (1941-1945) so bile v ljubljanski stolnici postne pridige. Večkrat jih je dal škof Rožman sam. V enem izmed medvojnih postov pa so pridigali župniki-begunci. In naneslo je, da je eden izmed pridigarjev bil Zupančič. Zupančič je to čast resno vzel in se je pripravil. A dobil je naročilo, da naj bo pridiga kratka, ne več kot 15 minut.

Ta omejitev je bila za Zupančiča huda. Težko je nehal, kadar se je med pridigo razvnel, razburil, navdušil. Naročilo je tudi povedalo, da ga bo ura budilka, ki da bo neke blizu njega na prižnici, glasno opomnila, da je 15 minut že poteklo. Zupančič ni preveč resno vzel tistega sporočila in je mislil, da ga nekdo hoče za nos potegniti.

Večer njegovega govora. Cerkev je bila polna. Zupančič na prižnici poln ognja in navdušenja. V cerkvi popolna tišina. Naenkrat ura budilka začne ropotati, točno po 15 minutah. Zupančič je utihnil, ljudje so se počasi začeli smejati. Verjetno ni končal pridige z glasnim amen, ampak z mrmrajočim prekvat. Zgodovina o tem molči.

Ko smo bili drugi dan v obednici, smo vedeli za dogodek, ki je bil tisti večer in prihodnje jutro glavni predmet klepetanja med duhovniki, ki so se delili med tiste, ki so odobraval budilko, in tiste, ki so trdili, da je šala šla malo predaleč. V obednici je Zupančičev obraz kazal, da ni bil prijetno razpoložen. Zato ni nihče dogodka omenil.

Tri ali štiri dni pozneje je o zračje že bilo bolj mirno in Jeraša je mislil, da je čas, da bi Zupančiča malo podražil. Med obedom je Zupančiča mirno in z navidezno zaskrbljenim obrazom vprašal: "Ja, Janez, kako je bilo s tisto budilko?"

Zupančičev obraz nam je takoj povedal, da se je Jeraša uštel, ko je mislil, da je lahko spremeni dogodek v šalo. Zupančič je ostro odgovoril: "Budilko? O čem pa govoriš?"

"Janez, saj veš: s tisto budilko, ki je začela ropotati med tvojo pridigo v stolnici pred nekaj dnevi."

Jerašev obraz se je začel hudomušno smejati. Zupančičev obraz je pordečil in je iz njega izbruhnilo: "Prekvato! Ko bom odkril, kdo je tisto prekvato budilko narihtal, ga bom, ga bom..."

Bil je tako jezen, da ni mogel povedati, kaj bo... Jeraša je takoj utihnil in vsi ostali smo seveda molčali. Pa ne dolgo. Vedeli smo, da se bo burja prej polegla, ako začnemo govoriti o kakšnem nevarnem predmetu.

Vendar se ta sotrk ni tragično končal. Zupančič se je naglo razjezil, skoraj zdijal, a se je kmalu umiril in je pozabil. Jeraša pa sotrka itak ni iskal; hotel se je pošaliti, a se je uštel. Tisto doživetje v obednici ju ni spremenilo: Jeraša je ostal Jeraša, ki je ljudi rad malo podražil; Zupančič je ostal Zupančič, s

svojim ljubljanskim vzklikom "prekvat".

Jeraša in jaz sva se pozneje srečala v Kansasu. Dvakrat. Prvič v Olmitzu, kjer je vodil bolj majhno podeželsko župnijo. Drugič pa pri župniku Lavrihu v Kinsley, kamor se je Jeraša pripeljal iz Fowlerja, kjer je užival svoj pokoj. Obakrat je bil tak, kakor sem ga poznal v Ljubljani. Mož dela, mož molitve, mož dobre volje, še vedno "nežni Jeraša".

Še vedno se je rad pošalil na račun drugih in ni prav nič zameril, ako so se drugi pošalili na njegov račun. Ti-

sti večer pri Lavrihu sva ga z Mavsarjem "resno" spraševala, kako da ni postal monsignor, ko je slovenski duhovnik v Kaliforniji približno istih let dosegel čast monsignorja. Pa je šaljivo odgovoril: So pač krivice na svetu!

Zopet en prijatelj manj. Njihovo število se manjša. Neprijetna ugotovitev, a vendar resnična. Pa vseh prijateljev, še živih in že rajnih, se rad spominjam; in se bom spominjal tudi krškega župnika Jeraša.

Alojzij Breznik

KOLENDAR društvenih prireditev

MAREC

8. — **Združena oltarna društva** v Clevelandu priredijo kosilo v korist slovenskega verskega mesečnika Ave Maria v avditoriju pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 dop. do 2.30 pop. Cena \$5, za otroke \$2.50.

8. — **Župnija Marije Vnebovzete** na Holmes Ave. priredi srnjakovo in kurjo pečenko v korist Slovenskega doma za ostarele na Neff Rd. Serviranje od 3. do 5. popoldne. Cena obeda \$7 za osebo.

15. — **Fed. Slov. narodnih domov** priredi "mož in žena leta" banket v SND na St. Clair Ave.

21. — **Pevski zbor Glasbena Matica** priredi večerjo s plesom v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

22. — **Društvo Najs. Imena** pri Sv. Vidu priredi vsakoletni zajtrk s klobasicami in omletami (pancakes and sausages) v farni dvorani sv. Vida, od 8. zjutraj do 1. popoldne. Cena: \$2.75.

28. — **Slovensko-ameriški Primorski klub** priredi večerjo s plesom v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju. Igrali bodo Veseli Slovenci.

29. — **Misijska znamkarska akcija** priredi kosilo v farni dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 dop. do 1.30 pop.

29. — **Dramatsko društvo** Lilija uprizori ljudsko igro "Revček Andrejček" v Slovenskem domu na Holmes Ave. Začetek ob 3.30 pop.

APRIL

4. — **Pevski zbor Jadran** priredi svoj pomladni koncert v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Začetek ob 7. zvečer. Za ples bo igral Fred Kuhar orkestra.

4. — **Redni letni občni zbor** korporacije Baragov dom v Baragovem domu na St. Clair Ave. Začetek ob 3. zvečer.

12. — **Materinski klub** pri Sv. Vidu priredi vsakoletno kosilo s kurjo ali govejo pečenko (Cvetna nedelja).

25. — **Tabor DSPB Cleveland** priredi svoj pomladanski Družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

26. — **Mladí harmonikarji** prirede koncert v avditoriju pri Sv. Vidu. Začetek ob 3.30 popoldne.

26. — **Klub slovenskih upokojencev** na St. Clair Ave. priredi kosilo v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., v spodnji dvorani. Serviranje ob 1. popoldne. Po obedu ples. Cena obeda \$5.

26. — **Ameriški slovenski klub** (American Slovene Club) priredi večerjo in ples v Villi di Borally Party Center na 27227 Chardon Rd. Koktajli ob 5. večerja ob 6. zvečer. Igra Jeff Pecon orkester.

MAJ

10. — **Slovenska šola** pri Sv. Vidu priredi Materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 3. uri popoldne.

16. — **Pevski zbor Korotan** priredi svoj pomladanski koncert in ples v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Po koncertu igra Alpski sekstet.

17. — **Cerkveni pevski zbor** Marije Brezmadežne iz New Toronta, Ont. priredi koncert Marijinih pesmi v cerkvi Marije Vnebovzete v Collinwoodu. Začetek ob 3. pop.

17. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis.** priredi Materinski dan v Triglavskem parku.

24. — **Društvo SPB Cleveland** obhaja Slovenski spominski dan za žrtve vojne in revolucije s sv. mašo pri Lurški votlini na Providence Hts., Chardon Road ob 11.30 popoldne.

25. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis.** priredi Spominski dan v Triglavskem parku.

30. **Slovenska šola** pri Sv. Vidu ponovi spevoigro Kresniček v avditoriju pri Sv. Vidu. Začetek ob 7.30 zvečer.

31. — **Otvoritev Slovenske** pristave.

JUNIJ

14. — **Tabor DSPB Cleveland** poda svojo spominsko proslavo pri spominski kapelici na Orlovem vrhu na Slovenski pristavi.

21. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis.** priredi prvi piknik leta v Triglavskem parku, ki bo združen s proslavo 20-letnice parka Triglava.

28. — **Misijska Znamkarska** Akcija ima vsakoletni piknik v prid vsem slovenskim misijonarjem, na Slovenski pristavi.

JULIJ

4. in 5. — **Slovenski folklorni inštitut** priredi prvi Slovenski folklorni festival v Ameriki in sicer na Slovenski pristavi.

19. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis.** priredi misijonski piknik v Triglavskem parku.

26. — **Slovenska šola** pri Mariji Vnebovzeti priredi piknik na Slovenski pristavi.

AVGUST

16. — **Slovenska šola** pri Sv. Vidu ima svoj vsakoletni piknik na Slovenski pristavi.

16. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis.** priredi svoj drugi piknik v Triglavskem parku.

SEPTEMBER

12. — **Pevski zbor Fantje** na vasi priredi vsakoletni koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Gostovali bodo Fantje na vasi iz Toronta. Začetek ob 7.30 zvečer.

20. — **Oltarno društvo farnosti** sv. Vida priredi obed v farni dvorani pri Sv. Vidu.

20. — **Podr. št. 47 Slovenske** ženske zveze praznuje 50-letnico svojega obstoja s sv. mašo ob 11.30 popoldne pri Sv. Lovrencu. Po maši bo kosilo v Slovenskem domu na Stanley Ave. na Maple Hts.

20. — **Vinska trgatev** na Slovenski pristavi.

27. — **Društvo SPB Cleveland** priredi romanje v Frank, Ohio.

27. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis.** priredi Vinsko trgatev v Triglavskem parku.

OKTOBER

3. — **Slovenska folklorna** skupina KRES priredi program slovenskih plesov v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

11. — **Podružnica št. 50** Slovenske ženske zveze priredi večerjo in ples ob 50. obletnici svojega obstoja. Prireditelj bo v SDD na Recher Ave. in se bo začela ob 4. pop.

17. — **Tabor DSPB Cleveland** priredi svoj jesenski Družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

18. — **Občni zbor Slovenske** pristave.

24. — **Pevski zbor Glasbena Matica** priredi koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

NOVEMBER

7. — **Stajerski klub** priredi vsakoletno veselo martinovanje v avditoriju pri Sv. Vidu. Začetek ob 7. zvečer. Igrajo Veseli Slovenci.

14. — **Belokranjski klub** priredi vsakoletno martinovanje v Slovenskem domu na St. Clair Ave. Za ples igra John Hutar orkester.

14. — **Pevski zbor Jadran** priredi svojo vsakoletno jesensko večerjo s koncertom in plesom v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

15. — **Slovenian National Art Guild** priredi razstavo praznih umetnin v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. v Euclidu.

Varnostni nasveti za ženske

V SLUČAJU NAPADA —

Če ste napadeni, pomnite, da je vaše najhitrejšo obrambno orožje vaš glas-krik, vpijte in kričite! Zapomnite si, najprej zakričite na ves glas. Napadalec se najprej ozre, če vas je kdo slišal in pridobil ste že nekaj sekund. Mnogo žensk se je na ta način otreslo napadalca. Če imate piščalko, piskajte na vso moč, tudi piskanje zbega napadalca. Če le imate možnost in čas, se takoj umaknite iz pločnika na sredino ceste. Če imate dovolj poguma in moči in napadalec nima na vas naperjenega orožja, se branite z udarci na najbolj boleča mesta: oči, trebuh, brca v golenico (možna kost med kolenom in stopalom); vaša obramba so nohti, zobje, noge, torbica, ključ, dežnik itd. Najvažnejši je prvi obrambni udarec, da vsaj za trenutek zbegate napadalca. Če le morete, pa zbežite in med bežanjem kričite na pomoč, saj so že stari Rimljani rekli, da je boljši sramotni beg kot častna smrt. Glede uporabo orožja, če ga nosite pri sebi, pa je pametno, da se prej posvetujete s policijo, ker sicer morete imeti več sitnosti, kot če bi vas okradel. Zakon namreč ne upošteva, da ste v samoobrambi rabili orožje, marveč bo proti vam, ker ste nezakonito nosili orožje.

Rekli boste, seveda je lahko svetovati, drugače pa je, kadar se vam samim kaj takšnega pripeti. Večina žensk (pa tudi moških), je ob nenadnem napadu na cesti tako osupnjena, da kar odrevenijo. Ne morejo niti kričati, kaj šele, da bi se branile. Večina napadalcev ni peš, skoraj vedno jih v bližini čaka avto. Če le morete, si zapomnite licenčno številko avtomobila ali vsaj opis kot barva, če je kje poškodovan in zapomnite si napadalca — obraz, obleko, kapo itd. Vsaka malenkost pomaga zločinca izslediti. Splošen nasvet za vse slučaje pa je, ne izpostavljajte se po nepotrebnem nevarnostim napada.

Za enkrat ima dolar prednost

Razmere v ZDA so po besedah denarnih in drugih gospodarskih strokovnjakov povzročile padanje cene zlata. Na eni strani izredno visoke obresti v ZDA na drugi pa rastoče zaupanje v trdno voljo nove vlade ZDA zavreti in omejiti inflacijo so okrepile dolar na mednarodnih denarnih trgih.

Evropski bankirji stavijo na novoega predsednika ZDA. V Žuerichu v Švici pravijo: Za enkrat velja vlagati v dolar ne v zlato!

Med visokošolci zmerni v večini

Povpraševanje med blizu 300.000 na novo vpisanimi študenti in slušateljci na 540 visokih šolah v ZDA, katerega izidi so bili objavljeni 1. februarja letos, kažejo, da so zmerni med njimi v veliki večini — 60%.

Daleč na levi jih je 21,7% napram 24,5% pred enim letom, na skrajni desni pa 16,3% napram 17,5% lani.

Zavrnjena tožba proti čičaški škofiji

Chicago, Ill. — U.S. District sodnik v Chicagu je zavrnil tožbo za dva milijona odškodnine proti čičaški škofiji, češ da je nezakonito uporabljala liturgične melodije in s tem kršila avtorske pravice.

IVAN TAVČAR:

V ZALI

Povest

"Jezus, Marija!" je zastokal tudi jaz. — Menil sem, da me je zadela strela, in prav čutil sem, kako je zastajala kri po meni. Izza mize sem stal in — in — in povem vam, da je bila Zalesnikova Reza! Srečal sem se s Tomažkovim pogledom, s tistim zelenim, hudobnim pogledom.

"Glej, glej!" Tako se mi je rogal in to mi je vzelo zadnjo pamet. Po-grabil sem stol in česnil z njim Tomažka po glavi, da je takoj butnil po tlaku —

Kaj bi še pravil! — Zvezali so me, v Loko so me gnali in v Ljubljani so me zaprli, dve leti v ječo med razboj-nike in tatove. In gospodje, ki so me sodili, so dejali, da me je to najbolj pokopalo, ker sem, komaj prišedši iz Ame-rike, pričel znova prepir z Repnikom Tomažem in to brez povišja. Pravica je lepa reč, lepa reč je pravica. In pri tem ostanem!

Ko sem prišel iz zapora, je bila mrtva mati, je bil mrtve oč. Na domu pa se je bil o-ženil brat in grdo so me gle-dali povsod. Kaj mi je osta-lo? Vdal sem se pijaci in skoraj sem pognal, kar sem si bil prislužil tako krvavo težko! To je moja povest in drugega ne vem.

No, pa se tudi Repniku ni godilo bolje!

Slab gospodar je navadno slab človek, ki nima srca ne za ženo ne za otroke. Takšen je bil Repnikov Tomaž. Pil je, dokler je kaj imel, in ženo je pretepal. Ko je vse pognal, pa je umrl in v edinični je pustil ženo in otroke. No, saj veste, kako je! Včasih ji malo pomagam! Je res ubožica! Nacepim je drv in nesem ji vode v težkem skafu. Je res ubožica! Tako je bilo in se-daj pravim: Bog se usmili nas vseh!"

Nato ga vpraša gospod An-drej: "Zakaj je ne vzameš, Jernač, sedaj, ko je vdova?" "Zakaj je ne vzamem?" se zatogoti Jernač izpod Skale. "Zato ne, ker je vsakdo brez-pameten, kdor se oženi! In pri tem ostanem!"

Nekoliko pozneje pa pri-stavi zamolklo: "In tudi ne, ker sem pijanec, kakršen je bil oni, ki ga je prej imela, in — ker ima otroke, ki bi ne bili moji!"

In debela debela solza se utrne iz očesa in počasi zleže po rjavem licu ki sta ga raz-rili pijača in nesreča!

Krasen je lov na divjega petelina, bodisi v Zali, bodisi kjerkoli drugje, koder ima orjaški pevec svoja shajališča! Najlepsi del lova pa je vendarle — spanje! Kadar je vse čedno dognano, ko si se s težko pridobljenim plenom vrnil iz temnega loga, tedaj ti prav skoraj opešajo moči, da moraš leči, bodisi na posteljo bodisi na zeleno ma-hovje. Kamorkoli pa ležeš, vedno zaspis mirno in sladko in takoj si zaziban v prijetne

sanje, ko znova poslušaj ča-robno petje petelina orjaka v njih.

Tako smo tisti dan zaspali tudi mi. Takoj, ko je bil Jer-nač izpod Skale dopredel svo-jo kodeljo, smo legli vsi brez izjeme in zaspali. Gospod An-drej je legel tako, da je imel čee je v polspanju odpiral oči, pred seboj prav tisto vejo, kjer mu je visel ustreljeni pe-telin. Spali smo v trdo popol-dne. Končno pa smo se pre-budili, malone prezgodaj, ker je sonce še visoko plulo po nebu, tako da ni kazalo iti v gozd in ondi poslušati, ali se morda ne oglašja ta ali oni zaljubljeni pevec.

Zanetili smo ogenj in po-sedli okrog njega.

"In sedaj?" vpraša kaplan Andrej.

"Naj kdo reče katero!" spre-govorim jaz. "Morda ti kaj veš, žalostni Miha, saj si tudi oženjen!"

"Oženjen, oženjen," zajoka Miha, "pa ne tako, da bi bilo vredno govoriti o tem!"

"Kdo pa tudi poslušaj to nergo!" se oglasi Jernač iz-pod skale. "Če mu daste piti, kolikor hoče, vam bo preta-ka solze, da nastane kar plo-ha! Če pa nima piti, pa ust ne odpre. Sicer pa bi o svo-jem zakonu tudi ne vedel drugega, nego da ga pretepa, malone vsak dan pretepa za-konska žena, za katero je ho-dil kakor lazi petelin za ku-ro. Ti si bil ubožen petelin, ali ni tako, Mihec?"

"Lažes!" zatuli Miha. "La-žeš, Jernač! Pa sem jo ven-darle dobil! Tvoja pa tebe ni hotela in drug ti jo je vzela! He, kakšen petelin pa si bil ti, Jernejče?"

"Se eno mi reci, pa te ure-žem okrog glave, da se ti bo zadelo, kakor bi bil doma pri svoji ženi!"

Jernaču izpod Skale se je videlo, da je jezen. In ker je bil žalostni Miha tudi jezen, se je bilo bati majhnega pre-tepa. Zatorej spregovorim: "Mirujta! Naj pa iztrese Tin-če tamle povest svojega zaka-na iz rokava in radi ga bomo poslušali."

"Zakaj ne?" odgovori Tin-če lahkodušno. "Dober človek sem in rad vam ustrezem!"

Vsi smo hvalili njegovo po-strežnost.

III.

Sepasti Tinče pripoveduje:

"No, dobro! Pa bodi, če ze- hočete vse izvleči iz mene! Moja misel je ta, da mora bi-ti človek dobrega srca, pa je vse dobro! Prisiliti se ne da nobena reč, ali dober človek lahko izhaja tudi v zakonu. Proti zakonu torej ne govorite, dobra reč je in od Boga postavljena! Smejali se mi boste, pa nič ne de, srečen sem bil v zakonu, in ta je resnična. Dober človek sem in sem bil vselej!"

(Dalje)

Kje se je najprej začela razvijati civilizacija?

Po sodbi zgodovinarjev se je pojavila civilizacija na različnih krajih sveta brez medsebojnih vezí. Tako naj bi nastale neodvis-no druga od druge civilizacije v Egiptu, Mezopotamiji, na Kitajskem, pa tudi v Ameriki. V pogledu starosti je veljala za prvo Mezopotamija. Odkritja na Tajskeim v južni Aziji so začela nedavno drobiti trdnost te sodbe.

Bil je visok mož in ležal je na boku, z nogami skrčenimi do prsi. Kdo je bil in kakaj je umrl pred več kot 5.000 leti, je neznano, vendar pa je naj-deni mrlič pomagal razvolje-vati uganke, kje in kdaj se je pričel človekov vzpon, im-pnovan civilizaciji. Kajti ob posmrtnih ostankih visokega moža so našli lepo oblikova-no bronasto konico sulice, naj-starejši bronasti izdelek člo-veških rok, kar so jih kdaj izkopali.

Bronasto orožje je za pol tisočletja starejše, kot so stro-kovnjaki domnevali, da je člo-vek sploh odkril skrivnost priprave te kovinske spojine. Za nameček pa so bronasti predmet našli na takem kraju, kjer ga po vseh napisanih zgodovinskih knjigah sploh ne bi smelo biti — na severovzho-du Tajske.

Zgodba o tem pomembnem in čudovitem odkritju se za-čenja že leta 1966, ko je stu-dent Stephen Young na spr-ni poti pri vasi Ban Chiang zagledal v zemlji nekaj lon-čenih črepinj, na katerih je zapazil nenavadne okraske. Domneval je, da gre za staro keramiko, zato je črepinje odnesel v narodni muzej v Bangkok. Tamkajšnji arheo-logi so njegove domneve po-trdili. Opravili so tudi prvi terenski izkop.

Ime vasi Ban Chiang je ob-leto svet šele dve leti kasne-je, ko so strokovnjaki pen-nisylvanjske univerze dobili tri koščke najdene keramike in preverjali njeno starost z najnovejšo metodo termolu-miniscentne dozimetrije, pri kateri merijo preostanek ra-dioaktivnih elementov v mo-čno segrelih delcih keramike. Meritve so pokazale, da so lončec, katerega del so bile črepinje, lončarji žgali okoli leta 4.000 pred Kristusovim rojstvom.

Strokovnjaki lastnim merit-vam niso verjeli, še posebno

ne, ker so vedeli, da so arheo-logi ob črepinjah našli tudi bronaste predmete. Po vseh dotedanjih zgodovinskih raz-poreditvah stvar ni šla sku-paj. Bilo je, kot bi arheologi v antičnem grobu izkopali ra-dijski sprejemnik.

Zgodovinarji so do najdb na Tajskeim predpostavljali, da leži zibelka civilizacije na območju nekdanje Mezopotamije (sedaj prizorišče vojne med Irakom in Iranom). Ka-kih 8.000 let pred Kr. roj. naj bi tam ljudje začeli postavlja-ti prva naselja, gojiti divje žito in rediti prve udomačene živali. Okoli leta 6.000 naj bi pričeli kovati baker in do leta 3.000 naj bi že odkrili postop-pek pridobivanja bronu, trše in uporabnejše kovine, kot je bil mehki baker. Umetnost vlijanja bronu naj bi v jugo-vzhodno Azijo prišla vsaj s tisočletnim zaostankom. Bronasti predmeti s Tajske vse to prevračajo na glavo.

Izkopavanja so se nadalje-vala v letih 1972 in 1974, arheologom pa se je odkriva-la skrivnost za skrivnostjo. Vsa vasica Ban Chiang je le-žala na grobni gomili, v ka-teri so arheologi našli 7 kul-turnih plasti, zajemajočih razdobje 5.000 let. "Pravi sanj-ski kraj za arheologa," je naj-dišče jedrnat označil Chester F. Gorman, ki je vodil izko-pavanja.

V dveh letih so izkopali 18 ton materiala in iz plasti v plast najdevali človeška oko-stja, keramične predmete, bro-nasto orožje in okrasne pred-mete, lonce ter drugo posodo, nakit itd.

Gotovo je bilo največje pre-senečenje odkritje visokega moža z bronasto sulico in ne-navadno ogrlico iz tigrovih zob, ne toliko zaradi izjemne višine okostja, kot zaradi bro-naste sulice, ki predstavlja danes najstarejši bronasti predmet na svetu. Navsezad-nje ni bil nihče preveč prese-

nečen, ko so v mlajših plasteh našli tudi železno orožje, ka-terega starost je enaka slovi-temu hetitskemu železnemu orožju, ki naj bi bilo prvo na svetu.

Vzporedno z izkopavanji na Ban Ciangu so potekala od-krivanja drugih najdišč na Tajskeim. V Jami duhov je C. Gorman našel zoglelene ostanke kulturnih rastlin, sta-re 12.000 let; ponovno dva ti-soč let starejši dokaz o goje-nju kulturnih rastlin, kot je na voljo iz Mezopotamije. Ne-

kaj mlajše plasti v Jami du-hov so razkrile, da so prapre-bivalci Tajske pred ljudstvi Mezopotamije znali žgati gli-no in delati trpežno žgano ke-ramiko.

Na osnovi vseh teh najdb je več zgodovinarjev posta-vilo domnevo, po kateri naj bi bila zibelka civilizacij ju-govzhodna Azija.

To domnevo slabi predvsem to, da na Tajskeim ni sledi sta-rih mest niti pisave, dveh izra-zitih civilizacijskih pridobitev.

EVROPA JE TUDI SLOVANSKA

Najbrž se bo ta naslov komu zdel nekoliko nacionalistično ali vsaj panslavično obarvan. In vendar ni tako. V sebi nosi vse tiste cilje in želje, ki so nagnile papeža, da je s posebnim apostolskim pismom, ki ga je izdal zadnji dan pretekelega leta, postavil slovansko apostola sv. Cirila in Metoda ob sv. Benediktu za sozavetnika Evrope. Posebej zanimiva je ute-meljitev, ki vsebuje verski in kulturni ekumenizem in potrjuje različnost poti v kulturno razvitost in krščanstvo. Papež pravi dobesedno takole:

"Evropa je dejansko po svoji zemljepisni razsežnosti sad dejavnosti dveh tokov krščanskega izročila. Temu je treba dodati dve različni oblikovanji, a med sabo dopolnjujoči se kulturi. Sv. Benedikt, ki je s svojim vplivom zajel ne le za-hodno in osrednjo Evropo, temveč je po benediktinskih samo-stanih segel tudi na druge celine, je v središču tistega toka, ki prihaja iz Rima, od sedeža Petrovih naslednikov. Sveta solu-ska brata pa prispevata starodavno grško kulturo in izžarevata duha carigradske Cerkve in vzhodnega izročila, ki se je tako globoko začrtalo v duhovnost in kulturo tolikorih ljudstev in narodov vzhodnega dela evropske celine."

Papež Janez Pavel II. se je najbrž precej dolgo pripra-vljal na to razglasitev, saj ob koncu apostolskega pisma pravi: "Zato ob polnem spoznanju in po treznem premisleku v pol-nosti svoje službe, svoje apostolske oblasti in v moči tega pi-sma za vedno postavljam in razglasjam za sveta sozavetnika vse Evrope pri Bogu sveta brata Cirila in Metoda." Vsekar je bila njegova odločitev pogumna. Življenje in delo svetih bratov je Evropi in svetu dobro znano (tudi po zaslugi našega uglednega profesorja Grivca, ki ga papež v pismu tudi navaja), znani so tudi zaplet v zvezi z njunim misijonskim delovanjem. Cirilu je bilo najhujše prihranjeno, saj je še mlad umrl v Rimu. Metod pa se je vrnil v Panonijo kot škof, veliko trpel, se znašel v nemški ječi in šele zelo odločen papežev poseg ga je spet spravil na prostost. Vse skupaj je kljub veliki časovni odmaknjenosti pustilo nekatere grenke usedline. Prav gotovo Janez Pavel II. s tem imenovanjem ni hotel oživiti starih nasprotij med dvema velikima skupinama narodov niti med dvema krščanskima tradicijama. Nasprotno. Hotel je, naj bi sveta brata, ki sta prišla z Vzhoda, pomenila novo vez med Cerkvami in narodi. "Zato želim, da po usmiljenju presvete Trojice in na priprošnjo božje matere Marije in vseh svetnikov izgine vse tisto, kar loči Cerkve, kakor tudi ljudstva in narode. Raz-ličnost izročila in oblik bogoslužja pa naj bo predvsem dokaz medsebojnega dopolnjevanja, do katerega je prišlo ob skup-nem duhovnem bogastvu."

Cas za razglasitev ni bil izbran po naključju. Že v začetku apostolskega pisma papež navaja dve obletnici, ki padata ravno na leto 1980. 30. septembra 1880 je namreč papež Leon XIII. objavil okrožnico "Grande munus", s katero je vso Cerkev opozoril na osebnosti svetih bratov Cirila in Metoda. Njuno praznovanje je razširil na vso Cerkev ter počastil njuno apo-stolsko vmeno. Lani je poteklo tudi 1100 let od drugega pisma, tistega, ki ga je papež Janez VIII. pisal knezu Svetopolku. V tem pismu je pohvalil uporabo slovanskega jezika v bogo-služju in ga priporočil, da "bi se v tem jeziku oznanjale hval-nice in dela Kristusa našega Gospoda".

Ko je papež Janez Pavel II. v apostolskem pismu na kratko orisal življenje svetih bratov, je njuno delovanje povezal s sv. Benediktom: "Pred sto leti je papež Leon XIII. v omenjeni okrožnici Grande munus opozoril vso Cerkev na izredne za-sluge sv. Cirila in Metoda za njuno misijonsko delo med Slo-vani. Ker je Cerkev v tem letu slavila 1500-letnico rojstva sv. Benedikta, ki ga je moj častitljivi prednik Pavel VI. razglasil za zavetnika Evrope, se je zdela, da bo to zavetništvo nad vso Evropo še bolj poudarjeno, če velikanemu delu zahodnega patriarha pridružimo posebne zasluge svetih bratov Cirila in Metoda. Za to govori mnogo razlogov tako preteklih kot seda-nje zgodovine, ki imajo svoj teološki in tako imenovani cerkvenostni kakor tudi znanstveni temelj v sodobni zgodovini evropske celine. Zato želim, da bi se ob koncu tega Benedik-tovega leta in ob stoletnici Leonove okrožnice ovrednotili vsi ti razlogi s to razglasitvijo svetega Cirila in Metoda za sozavet-Papežovo dejanje ima v prvi vrsti velik ekumenski pomen. Po toliko stoletjih razprtij med Vzhodom in Zahodom je drugi vatičanski cerkveni zbor naredil nekaj odločnih korakov v smeri krščanskega ekumenizma. Lansko leto pa sta obe Cerkvi začeli stvaren dialog na otoku Patmosu, o čemer je Družina obširno poročala. Posebej ta zadnji razlog papež v pismu po-sebej omenja in meni, da bi ta slovanska razglasitev lahko bila spomin na začetek temeljitega dialoga med Cerkvama.

Pa tudi vloga krščanstva pri rojstvu Evrope skuša to slo-vesno dejanje pravilno ovrednotiti. "Ta razglasitev hoče biti hkrati tudi pričevanje sodobnim ljudem o odličnosti oznanje-vanja evangelija, po Kristusu izročene Cerkvam, ki sta se zanj trudila sveta brata, apostola Slovanov. To oznanjevanje je pripomoglo k povezavi in medsebojnemu spoznavanju raz-ličnih narodov porajajoče se Evrope in je današnji Evropi zagotovilo skupno duhovno in kulturno dediščino."

Slovensko skupno romanje v Rim bo tudi zahvala Bogu in papežu, da sta naša apostola postala zavetnika Evrope. To dejstvo naj v nas utrdi našo osebno vero, hkrati pa ponos, da smo člani naše slovanske Cerkve in po njej vesoljne družine Kristusovih učencev. (Družina)

Priatelj's Pharmacy

St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RACUN POMOČI DRŽAVE
OHIO. — AID FOR AGED PRE-
SCRIPTIONS.

MALI OGLASI

HIŠA NAPRODAJ

Enodružinska, 6 sob. V pr-vovrstnem stanju. Z alumi-nijem opažena. Garaža in druge ugodnosti. V Collinwoodski slovenski naselbini. Za po-drobnosti, pokličite 531-5235. (24,26)

INSIDE - OUTSIDE WORK

Redecorating, painting, re-pairs of all kinds including plumbing & roofing. Call 431-7240 (18-26)

ANDREW KOZJEK

Gen'l. remodeling, ceilings, additions, garages, kitchens, & roofing. Call 481-0584 or 692-0633 (21-39)

HIŠA NAPRODAJ

6-sobna enodružinska z ga-ražo za 1½ avta, v collin-woodski okolici. Kličite 481-0509 med 6. in 8. uro zvečer. (23-30)

K-Pad

Newly reconditioned, with rubber pad and circulating pump to provide warm heat to individual in sick bed. Same as used in hospitals. Call 431-0628 for price. Reasonable. (x)

ACCOUNTING OFFICE

Full or Part time. Typing required. Must understand Slovenian or Croatian. Call bet. 9 a.m. and 5 p.m. — 881-5158. (15)

HOUSE FOR SALE

3 bedroom bungalow. Appli-ances, basement, attached garage. E. 185 — Villaview area. To settle estate. Call 486-3308 (24-32)

Young couple looking for rooms in St. Vitus area. Call 881-8353 (25-28)

WANTED

Reliable person to work in Dry Cleaning Plant. Diversi-fied duties. Good atmosphere. 6 hours a day, 5 days a week. Excellent opportunity. Ask for Dee only, at 449-5769 or 231-4057. (25-28)

SLEEPING ROOM

AVAILABLE

E. 53 St. Clair area. 431-2798 (25-28)

OPEN HOUSE SUN. 1 - 4 pm
1572 E. 254 St. \$45,900. 3 bed-room bungalow, alum. sided, excellent condition.

Call Evelyn Kosanovich
481-7617 (25,26)

HOUSE SALE

3 rooms furn., 25 inch TV, baby furn., Queen sofa-bed, much more. Excell. condition. 481-6188 (26-28)

ZA SMEH

Dva avta se zaletita. Voz-nika čakata na policijo.

Prvi izvleče iz žepa stekle-nico žganja in jo ponudi dru-gemu: "Naredite nekaj po-žirkov!"

Drugi res nekajkrat poteg-ne iz steklenice. Potem vpraša prvega: "In vi ne boste pili?"

"Bom," odgovori ta, "a šele po pihanju balončka."

Poravnajte naročnino
pravočasno!

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St. 431-2083

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

GRDINOVA TRGOVINA S POHIŠTVOM

15301 Waterloo Road 531-1235

1908

1970

V BLAG SPOMIN
ENAJSTE OBLETNICE SMRTI, ODKAR NAS JE
ZAPUSTIL LJUBLJENI SOPROG,
DRAGI OČE IN STARI OČE

JOŽE GAZVODA

ki je v Gospodu zaspal dne 2. marca 1970.

Kako pozabit' to gomilo,
kjer Tvoje blago spi srce.
ki spremlja me, vse dolge,
osamljene dneve in noči!

Čas oljša bolečine,
rana sveža pa ostane.
V božjem miru Ti počivaj,
dokler se ne združimo.

Tvoji žalujoči:

soproga, FRANCKA
hčerki FRANCES in MARTINA, por. STEPEC,
z družino
sin MIRKO z družino
vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

Cleveland, O., 2. marca 1981